

ΚΕΝΤΡΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΤΣΙΜΙΣΚΗ & ΚΑΡΟΛΟΥ ΝΤΗΛ ΓΩΝΙΑ ΤΗΛ: 270727-222594
ΑΡΤΑΚΗΣ 12 - Κ. ΤΟΥΜΠΑ ΤΗΛ: 919113-949422

www.syghrono.gr

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
Δ' ΤΑΞΗΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΔΕΥΤΕΡΑ 10 ΙΟΥΝΙΟΥ 2019 – ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:
ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ

Ενδεικτικές Απαντήσεις

A1. α.

1. Λάθος
2. Σωστό
3. Σωστό
4. Λάθος
5. Σωστό

β.

1. «Ἄτε δὴ οὖν οὐ πάνυ τι σοφὸς ὢν ὁ Ἐπιμηθεὺς ἔλαθεν αὐτὸν κατά-ναλώσας τὰς δυνάμεις εἰς τὰ ἄλογα· λοιπὸν δὴ ἀκόσμητον ἔτι αὐτῷ ἦν τὸ ἀνθρώπων γένος, καὶ ἠπόρει ὃ τι χρήσαιτο.»
2. «Προμηθεὺς ἐπισκεψόμενος τὴν νομὴν»
3. «Ἀπορία οὖν σχόμενος ὁ Προμηθεὺς ἦντινα σωτηρίαν τῷ ἀνθρώπῳ εὔροι,»
4. «Τῷ δὲ Προμηθεῖ εἰς μὲν τὴν ἀκρόπολιν τὴν τοῦ Διὸς οἴκησιν οὐκέτι ἐνεχώρει εἰσελθεῖν»
5. «κλέψας τὴν τε ἔμπυρον τέχνην τοῦ Ἥφαιστου καὶ τὴν ἄλλην τὴν τῆς Ἀθηνᾶς δίδωσιν ἀνθρώπῳ, καὶ ἐκ τούτου εὐπορία μὲν ἀνθρώπῳ τοῦ βίου γίγνεται»

B1. Στο ἔργο Πρωταγόρας ὁ ομώνυμος σοφιστὴς συνδιαλέγεται με τὸ Σωκράτη αναφορικά με τὸ διδακτὸ τῆς πολιτικῆς ἀρετῆς. Στὰ ἐπιχειρήματα που προέβαλε ὁ Ἀθηναῖος φιλόσοφος, ὁ Ἀβδηρίτης ἀπαντᾷ με ἓνα ἐκτενὴ λόγῳ, στὸ πρῶτο μέρος τοῦ οὐοίου παραθέτει τὸ μῦθο τοῦ Προμηθεᾶ, περιεχόμενο τοῦ οὐοίου ἀποτελεῖ ἡ ἀρχὴ τῆς δημιουργίας τῶν θνητῶν πλασμάτων, στα οὐοία ἀνήκει ὁ ἀνθρώπος.

Οι θεοί αναλαμβάνουν να πλάσουν σε ένα πρώτο στάδιο τα ζώα στο εσωτερικό της γης και κατόπιν, αναθέτουν τον εφοδιασμό τους με τις απαραίτητες ιδιότητες σε δύο Τιτάνες, τον Προμηθέα και τον Επιμηθέα. Αποφασιστική για την εξέλιξη του μύθου στάθηκε η επιθυμία του Επιμηθέα να αντιστρέψουν τους ρόλους τους με τον αδελφό του και να αναλάβει ο ίδιος το έργο της κατανομής των ιδιοτήτων. Έτσι, αφού έκανε τη διανομή του εξοπλισμού στα έμβια όντα για την εξασφάλιση της επιβίωσης και της διαίωσισης του είδους τους, διαπίστωσε ότι, χωρίς να το αντιληφθεί (έλαθεν αυτόν) άφησε ατακτοποιητό το γένος των ανθρώπων (ἀκόσμητον ἔτι...γένος). Ενεργώντας με απερισκεψία (Ἄτε...σοφὸς ὤν), σπατάλησε όλες τις ιδιότητες (καταναλώσας...ἄλογα) και «ξέχασε» τον άνθρωπο.

Αξίζει να σημειωθεί πως δεν είναι τυχαίο και το όνομα που ο Πρωταγόρας δίνει στον Τιτάνα. Είναι αυτός που σκέφτεται μετά την εκτέλεση της ενέργειας και βρίσκεται αντιμέτωπος με τις συνέπειές της. Είναι ἄμαρτίνοος ή ὀψίνοος και θα μπορούσε να χαρακτηριστεί αστόχαστος, απερίσκεπτος, επιπόλαιος, παρορμητικός. Το όνομά του είναι σύνθετο από τις λέξεις ἐπί + μήδος (σκέψη).

Στο δραματικό, λοιπόν, αδιέξοδο που οδήγησε τον Επιμηθέα η απρονόητη και αστόχαστη δράση του, θα δώσει τη λύση με την αποφασιστική παρέμβασή του ο προμηθέας που ήρθε να επιθεωρήσει τη διανομή που έκανε ο αδερφός του, όπως εξάλλου είχαν συμφωνήσει.

B2. Ο Προμηθέας προκειμένου να λύσει το πρόβλημα με τον άνθρωπο, μπαίνει κρυφά στο εργαστήριο της Αθηνάς και του Ηφαίστου, απ' όπου κλέβει την «έντεχνον σοφίαν σύν πυρί» και αυτά τα χαρίζει στον άνθρωπο, ο οποίος έτσι απέκτησε ακόμα δυο πολύ σημαντικά εφόδια, τις τεχνικές γνώσεις και τη φωτιά. Ο προσδιορισμός «έντεχνος» επιτρέπει στον Πρωταγόρα να διευκρινίσει πως η έννοια της σοφίας έχει κυρίως να κάνει με τη δεξιότητα και την εμπειρία σε κάποια τέχνη. Με τα δώρα του Προμηθέα ο άνθρωπος απέκτησε «την περί τόν βίον σοφίαν», δηλαδή τις χρήσιμες γνώσεις που του επέτρεψαν να δημιουργήσει ο ίδιος πολλά από τα εφόδια που είχαν μοιραστεί σε άλλα ζώα και να μπορέσει να επιβιώσει (εὐπορία μὲν ἀνθρώπῳ βίου γίγνεται).

Από την άλλη πλευρά γίνεται σαφές ότι η πολιτική τέχνη είναι ανώτερη κατάκτηση, καθώς ο Προμηθέας δεν μπόρεσε να την προσφέρει στους ανθρώπους. Το υψηλότερο και καλύτερο δώρο, φυλαγμένο απ' τον ίδιο το Δία, χαρακτηρίζει την ικανότητα των θεών και όχι των ανθρώπων, αποτελώντας στοιχείο εξουσίας του Δία απέναντι στους άλλους θεούς και τον κόσμο. Η παρουσίασή τους ως δώρων των θεών και όχι ως ανακαλύψεων του ανθρώπου μπορεί αν θεωρηθεί και ως ένδειξη

σεβασμού προς αυτούς και προσπάθεια αποφυγής ύβρης εκ μέρους των ανθρώπων.

Ιδιαίτερη αναφορά πρέπει να γίνει και στο γεγονός πως οι «Διός φυλακαί» στο μύθο του Πρωταγόρα συμβολίζουν τους φοβερούς φρουρούς και τα όργανα εξουσίας του Δία, τη Βία και το Κράτος. Συμβολίζουν, επίσης, τη δυσκολία και τις επίπονες προσπάθειες του ανθρώπου να αποκτήσει την πολιτική τέχνη.

B3.

A. Σωστό

B. Σωστό

Γ. Λάθος

Δ. Σωστό

E. Λάθος

B4.

- είμαρμένη: μερίδιο
- έξιέναι: εισιτήριο
- έσχε: σχήμα
- κλέπτει: κλεψύδρα
- λαθών: λήθη

B5. Στον Προμηθέα Δεσμώτη του Αισχύλου ο Τιτάνας Προμηθέας περιγράφει αναλυτικά και γλαφυρά την προσφορά του στο ανθρώπινο γένος και την τεράστια και αναμφισβήτητη συμβολή του στην πρόοδο και τον πολιτισμό του. Χάρη σ' αυτόν οι άνθρωποι, με βάση το κείμενο που παρατίθεται, καταπολέμησαν τις αρρώστιες ανακαλύπτοντας φάρμακα και καταπραϊντικά βοτάνια γι' αυτές. Στη συνέχεια, διδάχτηκαν πάρα πολλούς τρόπους μαντικής και απέκτησαν την ικανότητα να ερμηνεύουν τα όνειρα και τα αινίγματα. Επιπλέον, βρήκαν κάτω από το χώμα και αξιοποίησαν τα χρήσιμα γι' αυτούς μέταλλα, όπως ο χρυσός και το ασήμι.

Αντίστοιχα στο μύθο του Πρωταγόρα, το δώρο του Προμηθέα στους ανθρώπους, δηλαδή η φωτιά και οι τεχνικές γνώσεις, άνοιξε το δρόμο για την πρόοδο και τον πολιτισμό. Η αυτοθυσία του Προμηθέα να κλέψει την «έντεχνον σοφίαν συν πυρί» επέτρεψε στον άνθρωπο να αλλάξει ριζικά τον τρόπο ζωής και να βάλει τις βάσεις για την ανύψωση του βιοτικού του επιπέδου, ακυρώνοντας έτσι όλα τα μειονεκτήματα που η απρονοησία του Επιμηθέα επισώρευσε σε βάρος του.

Είναι φανερό πως ο κατάλογος των προσφορών του Προμηθέα προς το ανθρώπινο γένος στο έργο του Αισχύλου είναι πολύ πιο εκτενής και αναλυτικός απ' ότι αναφέρεται στο σχετικό μύθο του Πρωταγόρα. Η ουσία όμως της προσφοράς του παραμένει ουσιαστικά η ίδια: ο Προμηθέας συνέβαλε αποφασιστικά στην πρόοδο και στην εξέλιξη του

ανθρώπου σε όλους τους τομείς της ζωής του, εκτός βέβαια από την κοινωνική και πολιτική οργάνωση.

Γ1. Εγώ μπορεί να είμαι απλός άνθρωπος, γνωρίζω όμως ότι είναι καλύτερα να μάθει κανείς το σωστό με βάση την ίδια του τη φύση και δεύτερον να διδαχθεί από όσους γνωρίζουν αληθινά κάτι σωστό και όχι από όσους κατέχουν την τέχνη της εξαπάτησης. Ίσως, λοιπόν, τα λόγια μου δεν μοιάζουν με των σοφιστών· ούτε όμως ζητώ αυτό (δεν είναι αυτός ο σκοπός μου).

Γ2. Στο απόσπασμα αυτό ο Ξενοφών προβάλλει τον εαυτό του ως αληθινό δάσκαλο σε αντίθεση με τους σοφιστές, γι' αυτό και είναι επικριτικός σε ό,τι αφορά την επίδρασή τους στους νέους.

Θεωρεί, λοιπόν, ότι οι σοφιστές δεν οδηγούν τους νέους στην αρετή αλλά κάνουν το αντίθετο, καθώς δεν έχουν κάνει κάποιον ενάρετο, ούτε προσφέρουν συγγράμματα που δημιουργούν ενάρετους ανθρώπους. Αντίθετα, ασχολούνται με ανούσια θέματα που οδηγούν τους νέους σε απολαύσεις χωρίς περιεχόμενο. Η ελπίδα, λοιπόν, που τρέφουν κάποιοι ότι θα μάθουν κάτι χρήσιμο είναι μάταιη, αφού ο χρόνος που αφιερώνουν στους σοφιστές είναι εμπόδιο από άλλα σημαντικά πράγματα.

Καταλήγει ότι οι σοφιστές, που γνωρίζουν πολύ καλά την τέχνη της εξαπάτησης έχουν ύφος εξεζητημένο χωρίς να διατυπώνουν κάτι αξιόλογο και αξιόπρακτο, το οποίο θα εκπαίδευε τους νεότερους στην αρετή.

Γ.3.

α) ΤΡΙΤΟΚΛΙΤΑ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

- άνδρα: άνδρας

- γράμματα: γράμμα

ΑΝΤΩΝΥΜΙΕΣ

- ὄντινα: οὐστίνας

- ὦν: οὖ

β.-έωράκαμεν: ἴδωμεν

-ἐποίησαν: ποιήσωσι

-παρέχονται: παρᾶσχωσι(ν)

Γ.4.

α) Υπόθεση: εἰ ἔχοιεν (εἰ + ευκτική)

Απόδοση: ἂν παιδεύσειε (δυνητική ευκτική)

Εἶδος: Απλή σκέψη του λέγοντος

ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΣΕ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΟ:

Υπόθεση: ἐάν (ἂν, ἦν) ἔχωσι (ἐάν + Υποτακτική)

Απόδοση: παιδεύσει (Οριστική Μέλλοντα)

(Θα μπορούσε να διατηρηθεί η δυναμική ευκτική καθώς αποτελεί μελλοντική έκφραση)

β) Πρόκειται για παθητική σύνταξη. Το ποιητικό αίτιο δηλώνεται με τη δοτική *αὐτοῖς* (δοτική του ενεργούντος προσώπου ή δοτική του ποιητικού αιτίου)

ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΣΕ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ

Αὐτοί γεγράφασι πολλά

Επιμέλεια Απαντήσεων: Βασιλειάδου Μ., Εσκιτζή Ρ., Μπάσιου Α., Πόπη Ε., Σεβρής Κ., Χατζηνικολάου Ν.

ΚΕΝΤΡΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΤΣΙΜΙΣΚΗ & ΚΑΡΟΛΟΥ ΝΤΗΛ ΓΩΝΙΑ ΤΗΛ: 270727-222594
ΑΡΤΑΚΗΣ 12 - Κ. ΤΟΥΜΠΑ ΤΗΛ: 919113-949422

www.syghrono.gr